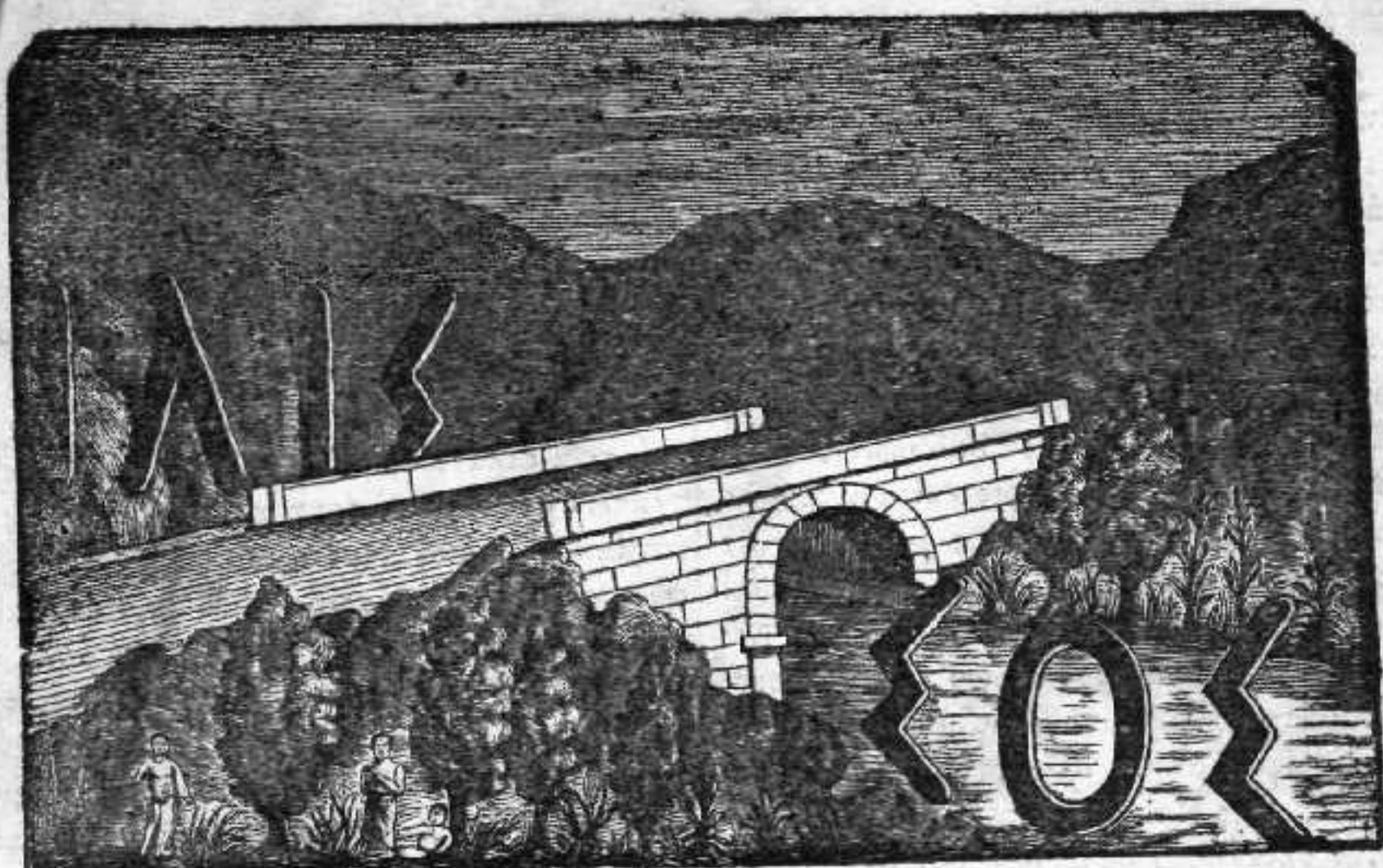

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ.

Ἐκδιδόμενον δις τοῦ μηνός.

Ἐν ΑΘΗΝΑΙΣ, 15 Μαΐου 1870. | ΕΤΟΣ Γ'. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ Α'.

ΠΕΡΙ ΚΑΪΡΟΥ.

Τὸ Κάϊρον οὐ πλέον τῶν πέντε λευγῶν ἀφιστάμενον τῆς κορυφῆς τοῦ Δέλτα, κεῖται ὑπὸ τὴν 30°, 2', 4" βορείου πλάτους καὶ τὴν 28° 58' 30" μήκους· μετὰ δὲ τὴν τῆς Αἰγύπτου κατάκτησιν ὑπὸ τῶν Ἀράβων ἐγένετο καθέδρα τοῦ κράτους ἐπὶ τοῦ Καλίου Ὁμάρ Χατάβ, οὗ ὁ ἀτρόμητος στρατηγὸς Ἀμρού ἐπωνόμασεν αὐτὸ Μασρ-ελ-Καχίρα, τοῦτέστι τὸ ὑποταχθὲν Μισίρ, ἐξ οὗ ὕστερον παρήχθη ἢ ἐκ παραφθορᾶς ἐπωνυμία αὐτοῦ μετωνομασθὲν Κάϊρον παρὰ τῶν Εὐρωπαίων. Τὸ πάλαι δὲ ἐκαλεῖτο, ὥσπερ καὶ ἅπασα ἡ Αἴγυπτος, Μάσρ ἀπὸ τοῦ Μισράμ ἢ Μεσρέμ, ἐγγόνου τοῦ Νῶε καὶ δευτεροτόκου υἱοῦ τοῦ Χάμ, ὃς ἐπλήρωσε τὴν Αἴγυπτον οἰκητόρων, δι' ὃ καὶ νῦν ἔτι παρ' Ἑβραίοις, Σύροις καὶ Ἀραβί, κέκληται Μεσρέμ, Μεσράϊμ, Μεσράνα καὶ Μισίρ. Ὁ τοῦ Κάϊρου πληθυσμὸς, καίπερ ἡ θερμο-

κρασία αὐτοῦ ἐστὶ λίαν ἐπαισθητὴ καὶ ἀφόρητος, καθ' ὅτι τὸ τοῦ Ῥεωμέτρου θερμόμετρον δείκνυσιν ἐνίοτε 32 βαθμῶν θάλπος, οὐχ ἥττον ὁσημέραι ἐπαυξάνει· τοῦτο δ' ἔνεκεν τῆς ἀνεκτικότητος καὶ ἀνεξιθρησκείας τῶν κατοίκων, τοῦτο δὲ διὰ τῆς τῶν σιδηρῶν ὁδῶν εὐχεροῦς συγκοινωνίας, ὅπερ οὐ σμικρὸν συντελεσεὶ πρὸς εὐημερίαν καὶ ἀνάπλασιν τῶν τὰς καυματηρὰς ταύτας χώρας οἰκούντων.

Ἡ πόλις τοῦ Κάϊρου περιτετειχισμένη ἐκ παλαιοτάτων χρόνων ὑπὸ εὐρέων λιθοδμητῶν τειχῶν, ἅτινα καθ' ἐκάστην κατεριπύονται, καὶ ἀνὰ μέσον ποῦ διατετμημένη ὑπὸ χειροποιήτου τάφρου ἢ διώρυγος, ἥτις πεπλήρωται ὑπὸ τῶν τοῦ Νείλου ὑδάτων, περιέχει παμπόλλας ὁδοὺς σκολιάς καὶ ῥυπαράς, ἐκατέρωθεν τῶν ὁποίων ἐγείρονται πολυώροφοι καὶ καθυγροὶ οἰκίαι, ὧν οἱ ἐξῴσται, ὥσεί κρεμασταὶ γέφυραι, συνάπτονται ἀλλήλοις. Ἐν Κάϊρω, τῇ δευτερευούσῃ ταύτῃ πόλει τοῦ ἰσλαμισμού, συγκεντρῶνται αἱ ἀναμνήσεις μακρῶν ἑκατον-

ταετηρίδων, ὧν τὰ ἄφθαρτα καὶ κολοσσιαῖα μνημεῖα τεκμαίρουσι τὴν πάλαι ποτε εὐκλειαν καὶ ἀνάπτυξιν τῆς χώρας· καὶ ἔνθεν μὲν ἐγείρονται αἱ παρὰ τῶν αἰγμαλώτων Ἰουδαίων κατασκευασθεῖσαι πυραμίδες, τὰ γιγαντιαῖα ταῦτα μαυσωλεῖα τῶν ἀγερώχων Φαραῶ, ἔνθεν δὲ δαίκνυνται τὰ ἐρείπια τῆς παρὰ τοῦ Καμβύσου δμηθείσης νέας Βαβυλῶνος· πρὸς ἔτι δὲ, παρὰ τισι κεκαυμένοις καὶ ἀνίδροις λοφίσκοις ἐπεκτείνεται ἐπὶ τινος ἀμμόδους πεδιάδος τὸ περιθαύμαστον ἀπολελιθωμένον δάσος, οὗ ἀντιθέντως ἔρπει ὁ φαιονάματος Νεῖλος, παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ὁποίου ἡ τοῦ βασιλέως θυγάτηρ ἀνεῦρε τὸ κλαυθυμρίζον τῆς Ἑβραίδος βρέφος· μακρὰ δὲ ἀποτέρω ὑψοῦται τὸ ἀμφιλαφές τῆς Ματαρίας προαιώνιον δένδρον, ὑπὸ τὴν σκιάν τοῦ ὁποίου ἡ τοῦ Ἰωσήφ ἱερὰ συγγένεια φεύγουσα τὴν πολυτάραχον Ἰουδαίαν ἐσκήνωσε.

Τὸ Κάϊρον περιέχει 240 κυριωτέρας ὁδοὺς καὶ 46 πλατείας, ὧν αἱ μάλιστα λόγου ἄξιαι εἰσὶν ἡ τῆς *Ρουμελλας*, ἡ τοῦ *Καραμαϊδάρ* παρὰ τοὺς πρόποδας τῆς ἀκροπόλεως καὶ ἡ τῆς δεινδροφύτου *Ἑσβεκίας*, διαβοήτου διὰ τὴν ἐν αὐτῇ συμβῆσαν δολοφονίαν τοῦ περιωνύμου στρατηγοῦ Κλεβέρου. Ἔτι δὲ ἐνέχει ἑνδεκά ἀγοράς, ἐν αἷς πωλοῦνται παντοδαπὰ ἐμπορεύματα τῆς τε Αἰγύπτου, τῆς Νουβίας, τῆς Νιγηρίας, τῆς Συρίας, τῆς Περσίδος, τῆς Ἰνδικῆς καὶ τῆς Εὐρώπης, πρὸς δὲ ὑπάρχουσιν ἐνταῦθα 140 σχολεῖα, 300 δεξαμεναί, ἑν μεγαλοπρεπές θέατρον, 2 ὥδεῖα, 65 βαλανεῖα καὶ 1166 καφενεῖα· ὡσαύτως δὲ πάμπολλα πανδοχεῖα καὶ ξενῶνες, 400 περίπου μωαμεθανικὰ τεμένη καὶ οὐκ ὀλίγοι χριστιανικοὶ ναοὶ ποικίλων αἱρέσεων καὶ δογμάτων· ἐκ τῶν τοῦ ὀρθοδόξου δὲ δόγματος ὁ περικαλλέστατος ἐστὶν ὁ ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων κτισθεὶς ἐπ' ὀνόματι τῆς Θεοτόκου, ὃν ἐσχάτως ὁ τῆς Ἀλεξανδρείας πατριάρχης Ἱερόθεος ἀνεκαίνισατο, ἔτι δὲ τὸ παρακείμενον μοναστήριον τοῦ Ἁγίου Γεωργίου ἀναγόμενον εἰς τὴν αὐτὴν τῶν Βυζαντινῶν ἐποχὴν, καὶ ὅπερ ἐπὶ μακρὸν χρόνον κατείχετο αὐθαιρέτως ὑπὸ τῶν Κοπτῶν ἐπὶ τῆς δυναστείας ὅμως τοῦ Μεχμέτ Ἀλῆ περιῆλθεν αὐθις εἰς τὴν τῶν Ἑλλήνων κυριότητα καὶ κατοχὴν, ὡσαύτως ὁ ἐν τῷ Πατριαρχεῖῳ ναὸς τοῦ ἁγίου Νικολάου, ἐνθα κατατίθενται οἱ τῶν Πατριαρχῶν νεκροὶ, ἐν ᾧ πρότερον ἐθάπτοντο ἐν τῷ ναῷ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ

Μάρκου, ὅστις ὡς προστάτης καὶ πατρὸν τιμᾶται τὰ μάλιστα παρὰ τῶν ἐγχωρίων ὀρθοδόξων τε καὶ Κοπτῶν.

Ἐν Κάϊρῳ ὑπάρχουσιν ἔτι μικτὸν ἐμποροδικοῖον, ἐφετεῖον, ἀκυρωτικὸν, βουλὴ ἀντιπροσώπων (!) πολυτεχνεῖον, προξενεῖα ἀπασῶν τῶν ἐπικρατειῶν· πρὸς δὲ, τρεῖς τεκτονικαὶ στοαὶ καὶ τινὰ φιланθρωπικὰ καθιδρύματα. Ἐπ' ἐσχάτων μάλιστα συνέστη καὶ ἀνώνυμός τις ἐταιρία πρὸς διοχέτουςιν ἀνὰ πᾶσαν τὴν πόλιν τῶν τοῦ Νεῖλου ὑδάτων, καὶ ἑτέρα τις ἐταιρία ἥτις ἀνεδέξατο τὸν διὰ ἀερίου φωτισμὸν τῆς πόλεως· τοῦθ' ὅπερ οὐ σμικρὸν συντελέσει πρὸς καθωραϊσμὸν καὶ ἀσφάλειαν αὐτῆς, ὁ δὲ ἀνθηγεμὼν, ὑπὸ φιλοκαλίας ἐμπορούμενος, ἤρξατο ἐπιτελῶν παντοῖα σπουδαῖα καὶ πολυδάπανα ἔργα πρὸς ὠραϊσμὸν καὶ βελτίωσιν τῆς μεγαλουπόλεως ταύτης.

Ἀνερχόμενος τις τὴν πρὸς τὴν ἀκρόπολιν ἄγουσαν, συναντᾷ παρὰ τοὺς πρόποδας αὐτῆς τὸ ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου Χασάν δμηθὲν ἐν ἔτει 1400 μεγαλοπρεπές καὶ καλλιτεχνικὸν τέμενος, ἐν ᾧ κεῖται καὶ ὁ τάφος τοῦ ἡγεμόνος τούτου, παρ' αὐτῷ δὲ ἐγείρεται τὸ πάλαι μὲν ποτε περιθαύμαστον, τὸ νῦν δὲ κατερειπωμένον τέμενος Γουλουγιέ, τύπος ὄντος κομψότητος καὶ μεγαλοπρεπείας ἰδρυθὲν τῷ 885 μ. Χ. ὑπὸ τοῦ Καλίου Ἀβᾶς ἐλ Γκιὰδ Γουλούν. Ἐπὶ δὲ τοῦ δώματος τῆς ἀκροπόλεως ἰδρυται τὸ μάλιστα λόγου ἄξιον τέμενος τοῦ Μεχμέτ Ἀλῆ, κτισθὲν παρὰ τοῦ Σαλιδίνου· τὸ ἔνδον αὐτοῦ ἐστὶ κεκαλυμμένον ὑπὸ ἀλαβάστρου· ὁ δὲ τεχνιέντως κατεργασμένος θόλος αὐτοῦ ἐρείδεται ἐπὶ ἀλαβαστρίνων στηλῶν καὶ οἱ δύο ἑτεροπλεύρως ὑψούμενοι ὑψηκάρηνοι καὶ λεπτότατοι ὀβελίσκοι (μιναρέδες) ἐπιστέφουσιν αὐτό· αὐτόθι παρὰ τὴν εἰσοδὸν εὐρηται καὶ ὁ τοῦ ἀναμορφωτοῦ τῆς Αἰγύπτου περικαλλῆς τύμβος, κεχρυσωμένος κιγκλίσι περιπεφραγμένος καὶ φωτιζόμενος ὑπὸ ἀειφώτων λυχνιῶν. Παρὰ τὸ τέμενος τοῦτο ἐγείρετο μεγαλοπρεπές τι ἀνάκτορον, ὅπερ πρό τινων χρόνων ἀπετεφρώθη καὶ κατεκρημνίσθη· ἐνταῦθα δὲ ὑπάρχει καὶ τὸ καλούμενον ἄλμα τοῦ Μамелούκου, καθ' ὅτι ὁπότε ἐν ἔτει 1811 ὁ τῆς Αἰγύπτου Κράντωρ Μεχμέτ Ἀλῆς προσέταξε τὴν τῶν Μамелούκων σφαγὴν, εἰς καὶ μόνος πηδήσας μετὰ τοῦ ἵππου αὐτοῦ ἐκ τοῦ χώρου τοῦ βράχου τούτου, ὕψους εἰκοσὶ πρὸς ὀργυιῶν, διεσώθη φεύγων.

Μικρῷ δὲ ἀποτέρῳ παρὰ τὸν γυναικωνίτη

ὑπάρχει τὸ παρὰ τοῦ Ἰωσήφ τοῦ Σαλαδίνου ὁ-
ρυχθὲν φρέαρ· τὸ φρέαρ τοῦτο λελατομημέ-
νον ἐν τινι σκληρῷ καὶ πετρώδῃ βράχῳ συγ-
κοινωνεῖ, καθὰ διατείνονται, μετὰ τῶν τοῦ
Νείλου ναμάτων καὶ προμηθεύει εἰς τοὺς ἐν Ἀ-
κροπόλει ἐν ὧρᾳ πολυορκίας θαφιλὲς πότιμον
ὑδωρ· εἰς τὸ περιώνυμον τοῦτο φρέαρ, καλούμε-
νον παρὰ τοῖς Ἀραβὶ Μπρ-γαλαζὸν παρὰ δὲ
τοῖς Εὐρωπαίοις φρέαρ Γιουσούφ, τοῦτέστιν
Ἰωσήφ, κατέρχεται τις διὰ τινος κυκλοτεροῦς
κλιτύος δίκην κλίμακος, ἄχρι τῆς ἐπιφανείας
τῶν ὑδάτων, ἀφισταμένην τρεῖς καὶ ἐννεήκοντα
ὀργυίας ἀπὸ τοῦ εὐρέος στομίου αὐτοῦ. Οὐ πόρρω
δὲ τοῦ χώρου τούτου ἐγείρονται αἱ τοῦ Ἰωσήφ
σιτοθῆκαι, κτισθεῖσθαι ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου Σα-
λαδίνου καὶ συνιστάμεναι ἐξ ἐπτὰ τετραγώνων
αὐλῶν, ὧν τὰ τεῖχη ὑψοῦνται ὑπὲρ τοὺς πέντε
καὶ δέκα πόδας.

Ἀπὸ τοῦ ὕψους τῆς Ἀκροπόλεως παρίστα-
ται ἡ ἀποψὶς μαγευτικοῦ πανοράματος· οἱ ἄπει-
ροι ὄβελλισκοι τῶν παμπόλλων τεμενῶν μετὰ
τῶν μολυβδοσκεπῶν αὐτῶν θύλων, οἱ τὴν μο-
νοτονίαν ποικίλοντες εὐθαλεῖς κῆποι μετὰ τῶν
γιγαντιαίων αἰγείρων καὶ φιλυρῶν, οἱ τοῦ
Νείλου σαπφειώδεις διελιγμοί, οὗς μύριαὶ ὅσαι
εὐρίστιοι ἄκατοι καθ' ἐκάστην διαπλέουσιν·
αἱ οὐρανομήκεις πυραμίδες, τὰ προαιώνια ταῦτα
μαυσωλεῖα, ἅτινα ὅ τε χρόνος καὶ αἱ τῶν ἀν-
θρώπων γενναὶ ἐσεβάσθησαν, τὰ ἐν τῷ φαιονα-
μάτῳ ποταμῷ κατάφυτα νησίδρια, ἐκ δὲ τὰ
ἐναντι αὐχμηρὰ καὶ πετρώδη Λυδικὰ ὄρη, ἅπερ
προσβαλλόμενα ὑπὸ τῶν τοῦ δούντος ἡλίου Ἀ-
κτίνων φαίνονται ὡσεὶ πυριφλεγῆ, καὶ τέλος αἱ
ἀπέραντοι ἀμμώδεις πεδιάδες ἐμβάλλουσιν εἰς
τὴν τῶν θεατῶν φαντασίαν ποικίλους διαλογι-
σμούς τε καὶ ῥεμβασμούς.

Ἐν δὲ τοῖς περιχώροις τοῦ Καίρου τὰ μάλ-
λον ἄξια μνήμης εἰσὶν ὁ τοῦ Βουλάκου λιμὴν
ἐνθα ὑπάρχουσιν ἀγοραὶ, βαλανεῖα παντοῖα, ὁ-
φαντεῖα ὀλοσηρικῶν καὶ ἐριούχων· τὸ περισπού-
δαστον Μουσεῖον καὶ εὐθαλὴ καὶ σύσκια κηπά-
ρια. Ἀντιθέτως δὲ αὐτῶν κεῖται τὸ χωρίον
Σιούμπρα, ἐνθα ὁ Μεχμέτ Ἀλὴς ἐδύματο
πολυτελὲς καὶ καλλιτεχνικὸν μέγαρον μετὰ
ὠραίων κήπων καὶ δεινδροστοιχιῶν· ἐκατέρωθεν
δὲ τῆς πρὸς τὴν Σιούμπραν ἀγούσης λεωφό-
ρου ἐγείρονται τερπναὶ καὶ καλλιτεχνικαὶ ἐ-
παύλεις, τὰ ἐνδικοιτήματα οὖσαι τῶν πολυτα-
λάντων τῆς χώρας κατοίκων. Ὡσαύτως δὲ ὑ-
πάρχει τὸ Κάσρ-ἐλ ἐνὶ ἐν ᾧ ἐγείρεται τὸ εὐ-

ρύχωρον νοσοκομεῖον καὶ ἡ τῆς ἱατρικῆς καὶ
χειρουργικῆς σχολή.

Ἐπὶ δὲ τοῦ νησιδρίου Ῥώδα, ἐφ' οὗ ἱδρυν-
ται τὰ περικαλλῆ τοῦ νῦν Ἀντιβασιλέως ἀνά-
κτορα, διασώζεται τὸ ἀρχαῖον νειλόμετρον (μουκ-
κίας-ἐλ-νίλ) τοῦτέστιν εἰκοσάπηχης τις στήλη
ὀκτάγωνος, ἐφ' ἧς εἰσὶ γεγλυμμένα χρυσοῖς Ἀ-
ραβικοῖς γράμμασι ἀποφθέγματα τινὰ τοῦ Κο-
ρανίου· ἡ στήλη αὕτη χρησιμεύει οἷον εἰς γνῶμιν
τῆς τῶν τοῦ Νείλου ὑδάτων ἐνιαυσίας πλημ-
μύρας.

Οὐ μακρὰν δὲ τῆς πόλεως πρὸς ἑὼ ἐκτείνε-
ται κοιλάς τις ἀβασία καλουμένη, ἐνθα κατ'
ἔτος τελοῦνται ἵπποδρομικοὶ ἀγῶνες.

ΜΙΛ. Η. ΠΑΝΑΣ.

ΑΙ ΠΕΡΙ ΒΡΥΚΟΛΑΚΩΝ ΥΠΟΛΗΨΕΙΣ.

ΠΑΡΑ Τῷ ΛΑῶ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

(Συνέχεια ἴδε φυλ. IB'.)

(Πάντοτ' αὐτοὶ ἐνοχλοῦν τὰς λεχοὺς καὶ ἄρτιγάμους
(γυναῖκας)
ὄθεν οὐδέποτε αὐτὰς εἰς τὴν κλιντὴν ἐρήμους ἀφίνουν).
Ξύλα συνάξουσιν λοιπὸν καὶ πυρὰν ὑψηλὴν συσσωρεύουσιν,
Ἄνω δ' αὐτῆς τὸν νεκρὸν ἐπιθέτουσιν, καὶ πῦρ ὑπο-
(βάλλουσιν.
Ἦτο δ' ἡμίκαυστος, ὅτε τὸν σύντεκνον βλέπει καὶ
(ρίπτει
Αἵματος μίαν ῥανίδα, εὗρηκε δ' αὐτὴ τοῦ συντέκνου
Δύω δακτύλους, σαπέντας εὐθὺς καὶ πεσόντας, ὡς
(πίπτει
Δένδρου ὁπώρα σαπρὰ, ὅταν ἄνεμος βίαιος πνεύσῃ·
Ὅτε δὲ τέλος τὸ πῦρ τὸν νεκρὸν κατηνάλωσεν ὅλον,
Κόσκιον φέρουσιν λεπτόν, καὶ τὴν κόκκιν αὐτοῦ κο-
(σκινίζουσιν.
Ὅνυχά δὲ τιν' εὐρίσκουσιν, ἐμμέναντα σῶον εἰσέτι.
Ἀπτοῦσιν αὖθις πυρὰν καὶ τὸν καίουσιν καὶ ἐκεῖνον
(μέσα
Πάλιν μ' εὐχὰς τὸν διώκουν εἰς Θήραν φυγὰς νὰ ὑ-
(πάγῃ,
Ἐνθα τοὺς πάντας ἀθροίζουσιν, κρημνίζοντας λίθους
(ἐκ βράχων.
Πλήττοντας πλέοντας ξένους, καὶ λύοντας κάλως
τῶν πλοίων·
Ἄμα φουσῶντας ἄτμοις καὶ τὸ ὕδωρ ποιοῦντας νὰ
(βράζῃ.
Ἐτυχε δέ ποτε ναῦς Σφακιωτῶν παραπλεύσας ἐκεῖθεν,
Κ' ἀφ' ἧς ἀκούει φωνὴν ὑποκώφως τοιαῦτα δη-
(λοῦσαν·